

Романова Н. В.,

доктор філологічних наук, доцент кафедри німецької мови
Херсонського державного університету

ПИТАЛЬНІ СЛОВА ЯК МАРКЕРИ ВИЯВУ ЕМОЦІЇ ІНТЕРЕСУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ А. БРОНСКІ “SPIEGELKIND”)

Анотація. У статті висвітлено семантику питальних слів у складнопідрядних, простих поширених і еліптичних питальних реченнях, встановлено два різновиди досліджуваного матеріалу – питальні займенники й питальні займенникові прислівники, окреслено основні активатори емоції інтересу.

Ключові слова: емоція інтересу, базова емоція, питальне слово, семантика питального слова, питальні займенники, питальні займенникові прислівники.

Постановка проблеми. У сучасному мовознавстві дослідження вербалізації емоцій не втрачає своєї актуальності, попри велику наукову спадщину (праці В.Ю. Апресяна, Л.Г. Бабенко, Л.Р. Безуглої, Н.І. Бойко, В.І. Болотова, О.П. Воробйової, В.Г. Гака, М.В. Гамзюка, К.А. Левковської, А.М. Манзія, Г.І. Приходько, Ч. Філлмора, В.І. Шаховського, В.І. Школярєнко та ін.).

Дослідники цікавляться лексико-граматичними аспектами вираження емоцій і лексико-семантичними, структурними й семасіологічними, лінгвокогнітивними й концептуальними, лінгвокультурологічними та функціональними, стилістичними й комунікативно-прагматичними. Хоч би який аспект емоцій лінгвісти не вивчали, на периферії завжди залишатиметься низка питань, пов'язаних із семантикою емоцій, психологією мовленнєвої особистості й спілкування [14, с. 290, 94; 20; 13, с. 344–346].

Ретельної уваги потребують, на нашу думку, і питальні слова як мовні одиниці, що беруть участь у запиті або уточненні інформації про навколишній світ. Згадаймо народну мудрість, утілену в німецьких прислів'ях: *Durch Fragen wird man klug. Wer fragt, der lernt* [2, с. 90]. Очевидним є зв'язок між психічним і раціональним, онтологічним і гносеологічним.

Питальні слова містять у собі фактор не просто мовця [11, с. 125], а активного мовця, спрямованість інтересів якого стосується невизначеності певних фрагментів об'єктивної дійсності [9, с. 1].

Мета статті – визначити семантичні типи питальних слів у сучасній німецькій мові.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) охарактеризувати емоцію інтересу як фундаментальний особистісний процес; 2) висвітлити специфіку досліджуваних мовних одиниць; 3) виявити семантичний потенціал питальних слів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з теорією диференціальних емоцій, інтерес є одним із п'яти позитивних базових психічних феноменів, що очолює список [7, с. 20]. Це пов'язано, по-перше, з генетичною програмою поведінки, по-друге, із селективністю сприйняття навколишнього світу й уваги до численних стимулів, по-третє, з функціями емоції інтересу [7, с. 103–145]. У цьому сенсі логічним буде таке припу-

щення: емоція інтересу – це не лише значущий психологічний стан, який має на меті пізнати людське буття, а й гносеологічний погляд, що оцінює буття суб'єкта.

Найпростішим доказом зазначеного положення є звернення до будь-якої комунікативної ситуації у вигляді діалогу:

Ich nahm den Rahmen und warf ihn auf den Boden. “Juliane!” Mein Vater schnaufte. “Was erlaubst du dir!” “Wo ist Mamas Quadrum? Was habt ihr damit gemacht? Ihr habt kein Recht, es wegzutun!” “Wenn die illegale Künstlerin ihre Werke nicht an sich nimmt, hat jeder Normale das Recht und die Pflicht, sie zu vernichten!” “Sie ist keine illegale Künstlerin, sondern meine Mutter!”, schrie ich. “Du hast kein Recht ...” Und dann hielt ich inne, weil mir klar wurde: Mein Vater hatte sehr wohl ein Recht darauf [S. 131] (тут і далі приклади ілюструються за [18] – Н. Р.).

Наведений уривок демонструє невербальне ініціювання комунікації в родинному колі: донька прагне не лише привернути увагу свого батька, кидаючи раму на підлогу, а й вплинути на його емоційний стан і виразити власний. У ході комунікативного акту стикаються дві позиції, два розуміння, дві оцінки на емоційному тлі. Емоційне тло є важливою умовою для консенсусу. Формування емоційного тла забезпечують рівною мірою негативні й позитивні емоції.

Негативні емоції представлені гнівом і горем, позитивні – інтересом і подивом. Модальність переживання цих емоцій кожним із учасників діалогу різна: для доньки – конструктивна, для батька – деструктивна. Через вік донька має можливість вільно виразити свої емоції, своє ставлення до подій, ситуації, що склалася. Батько ж повинен стримуватися, контролювати свої емоції шляхом гальмування.

Емоційна вразливість доньки та емоційна стійкість батька соціально детерміновані. Статус елітної родини не дозволяє доньці, а тим паче батькові виражати свої почуття повною мірою публічно. Накопичена в організмі людини психічна енергія, яка продукується її базовими емоціями або привноситься ззовні соціальними чинниками, має бути вивільнена через певну господарську діяльність, у тому числі й комунікативну.

Оскільки поняття «базова емоція» не кодифікується у вичизняних психологічних довідниках [4, с. 58–59; 16, с. 52–53], коротко розглянемо його в нашій студії.

Емоція вважається базовою, «якщо вона має свій власний механізм виникнення (специфічний внутрішньо детермінований нервовий субстрат), виражається зовні особливими мімічними чи нервово-мімічними засобами і є особливим суб'єктивним переживанням» [8, с. 124]. Отже, базова емоція є природжений, фіксований в експресивній формі тип психічної поведінки.

Для ідентифікації інтересу як базової емоції пропонуються мотиваційні ознаки, біологічні, соціально-психологічні й культурологічні [7, с. 105].

Виокремлюють досить широкі класи активаторів емоції інтересу: зміни, новизну, уявлення та мислення. На думку К.Е. Ізарда, людина потребує змін у своєму бутті й оточенні, бо монотонність і одноманітність не тільки не стимулюють до пізнання навколишнього світу, а й мінімізують можливість емоційних переживань [8, с. 107–112]

Die Schüler um mich herum gähnten, nur der Regen hielt uns aufrecht. Alle sahen so aus, als schiefen sie noch, auf den Wangen die Abdrücke der Kissen, die Hände in der Luft, als suchten sie nach der verrutschten warmen Daunendecke [S. 34].

Свіжі враження можна отримати від добре знайомого й звичного місця, для цього варто лише відвідати це місце в інший час чи прийти туди вільним від повсякденних турбот і обов'язків.

Ich ging nicht an meine persönlichen Schulgeräte, die verführerisch an meinem Arbeitsplatz leuchteten, sondern an die Bildschirme im Flur, die allen zur Verfügung standen [S. 37].

Можна поїхати в нові, раніше не бачені місця. Приміром, подорож із рівнинного ландшафту в гористий і, навпаки, з гористого в рівнинний збуджує захват від краєвиду. У стані сильного збудження навколишній світ сприймається зовсім інакше, ніж у звичному стані.

Mein altes Ich, immer freundlich und höflich, wurde mir zu klein, es barst an den Nähten und es brach etwas durch, das auch ich war – und das mit selber wohl am meisten Angst machte [S. 96].

У наведеному прикладі емоція інтересу зумовила стан такого загостреного сприйняття навколишнього світу, що навіть викликала в людини страх *Angst machte*.

Усвідомлення пережитого, набуття соціального досвіду допомагають забезпечити стійкість особистості.

“Aber sie wohnen nicht wirklich hier?“, brüllte ich zurück. Keine Ahnung, woher ich dieses plötzliche Wissen hatte [S. 97].

Зміна обстановки як чинник емоції інтересу породжує новизну об'єкта. При цьому значущими є дослідницька та пізнавальна активність.

Stattdessen schmiegt sich große, alte Häuser aus Holz festlich und stolz an den Hang. Den Eindruck verdarben Ansammlungen diverser Mülltonnen, die einfach so herumstanden und offenbar lange nicht mehr gewaschen wurden. Aber immerhin trennten die Anwohner hier, den Farben der Tonnen nach zu erteilen, ihren Müll. So alte Häuser zu sehen, war ungewöhnlich [S. 97].

Із прикладу видно, що емоція інтересу спонукає до ідентифікації й диференціації культури житла, проведення вододілу між умовами проживання в нових і старих будинках.

Аналізована емоція супроводжується комплексною оцінкою, яка охоплює естетичний компонент із оцінкою лінійкою «гарне – негарне», модусний – із лінійкою «приємне – неприємне», утилітарний – із лінійкою «схвально – несхвально». Під оцінкою услід за О.В. Куніним будемо розуміти «об'єктивно-суб'єктивне чи суб'єктивно-об'єктивне ставлення людини до об'єкта, виражене мовними засобами експліцитно чи імпліцитно» [10, с. 169]. Об'єктивний компонент оцінки охоплює ті властивості предметів або явищ, на основі яких і ставиться власне оцінка, суб'єктивний – апелює до позитивного або негативного ставлення суб'єкта оцінки до об'єкта [15, с. 18]. У складній взаємодії суб'єкта оцінки та її об'єкта виділяється оцінний компонент, що інтерпретується як емотивний [6, с. 38], емотивно-емоційний [1, с. 75–77, 111–112], емоційно-раціональний [17; 21, с. 79–80], експресивний [19, с. 48]. Таке розмаїття тлумачення оцінного компонента свідчить про неустале-

ність поняттєво-теоретичного апарату, пошуки оптимального найменування соціально-психологічного феномена.

Уявлення та мислення спираються на когнітивні процеси, розкриваються через безкінечну кількість образів, які зумовлюють появу різних емоцій, у тому числі емоції інтересу [7, с. 112].

“Ich frag mich immer noch, wie es ihr überhaupt gelungen ist, das Sorgerecht zu teilen. Pheen gewinnen sonst wirklich nie in einem Prozess. Brauchen es gar nicht versuchen” [S. 153].

Мімічне вираження емоції інтересу пов'язане, як правило, з верхньою частиною обличчя – піднятими чи злегка зведеними бровами, переміщенням погляду в бік об'єкта, напіввідкритим ротом або стиснутими губами.

Тривалість емоції інтересу коливається від 0,5 секунди до 4–5 секунд. Тобто, людина може відчувати інтерес, але не виявляти його мімічно.

Оцінюючи міміку емоції інтересу, необхідно також звертати увагу на тонус м'язів обличчя, зокрема на їхнє напруження. Це напруження можна виявити за допомогою спеціальних електрофізіологічних методів, як, наприклад, електроміографії.

На фізіологічному рівні емоція інтересу часто супроводжується брадикардією (зниженням частоти серцевих скорочень) [7, с. 113, 122].

Виявом емоції інтересу вважається й указівний жест на об'єкт. Жест може виконуватися головою, рукою або пальцем руки [12, с. 198]. Безумовно, значення жестів можна інтерпретувати лише в конкретній комунікативній ситуації, що відображає як ступінь знайомства мовців, так і їхнє ставлення один до одного [3, с. 45].

Спостереження над досліджуваним матеріалом дає змогу виділити два типи слів: 1) питальні займенники й 2) питальні займенникові прислівники.

Питальні займенники не називають предмети, ознаки, а лише вказують на їхні пошуки [5, с. 46, 54–56]. До питальних займенників належать такі: *wer?* (13), *was?* (89), *welcher?* (1), *welches?* (2), *welchen?* (1), *welche?* (1), *was für ein?* (1), *was für einen?* (1) – усього 109 випадків.

Питальні займенникові прислівники постають більш розмаїто, ніж питальні займенники, а саме: *wieso?* (16), *wo?* (15), *von wem?* (3), *wo ... her?* (5), *wann?* (3), *wovor?* (2), *wonach?* (1), *woher?* (7), *wie?* (25), *warum?* (22), *wohin?* (4), *wovon?* (6), *wozu?* (2), *wofür?* (1), *woran?* (1), *wie viel?* (1) – усього 114 випадків.

Як бачимо, за своєю функцією питальні займенникові прислівники є бінарами, що поєднують у собі ознаки прислівників місця, часу, способу дії, причини, мети, міри й ступеня та водночас питальних займенників; за формою – це складні й прості слова [3, с. 129–130, 64].

Упадає у вічі семантико-граматична (*welcher?*, *welchen?*; *was für ein?*, *was für einen?*), графічна (*woher?*, *wo ... her?*), лексико-семантична (*wozu?*, *wofür?*, *wie?*, *wie viel?*) і функціональна – категорії «живе» (*wer?*, *von wem?*) і «неживе» (*was?*, *wovon?*) – варіативність аналізованих слів.

Попередньо зазначимо, що категорія «живе» співвідноситься лише з людиною й об'єктивною дійсністю, а категорія «неживе» охоплює предмети, події, дії, зовнішність людини, рід її заняття у форматі об'єктивної та ірреальної дійсності.

Об'єктивна дійсність характеризується кризь призму часу: а) календарного *in dieser Woche*, б) культурно-історичного *Nicht in unserer Zeit – der Zeit der totalen Normalität*, в) фізичного *Morgengrauen*;

низку **явищ**:

а) природних *Draußen hatte grell die Sonne geschienen* [S. 7], б) космічних *Himmel*, в) соціальних *Im Gespräch mit einem winzigen runzigen Mann hatte es mein Vater durch eine interessante Verschränkung der Beine und gebeugte Haltung tatsächlich geschafft, sich unauffällig einen ganzen Kopf kleiner zu machen. Diesem Mann gehörte der Konzern* [S. 10];

простору:

а) замкненого обжитого «свого» *zu Hause*, б) відкритого не-обжитого «чужого» *Ich entferne mich immer weiter von dem Haus, in dem meine Geschwister und meine Freunde sind. Immer tiefer in den dunklen Wald* [S. 27];

руху:

а) самостійного *Ich folgte Ivan nach draußen* [S. 123], б) за допомогою засобів пересування *“Ich fahre dich”, sagte Ivan, “mein Rad ist schneller als Ksüs”* [S. 123].

Щодо ірреальної дійсності, то можна виокремити такі її ознаки:

1) ірреальні **істоти** *Phee, Engel, fast durchsichtiges Wesen*;
2) ірреальні **дії** *Es würde sich schon irgendwie aufklären, meine Mutter würde nach Hause kommen, mein Vater würde wieder gehen und in seiner Woche einen Tag später übernehmen als ursprünglich geplant, als Ausgleich für seine Extrazeit mit uns* [S. 19];

3) ірреальні **порівняння** *Er schaute mich an, als wüsste er nicht, wovon ich rede* [S. 22];

4) ірреальні **можливості** *Vom Schulgeld, das man hier jährlich zahlen musste, hätte man in der gleichen Zeit eine dreiköpfige Familie durchfüttern können* [S. 34];

5) ірреальні **бажання** *“Ich möchte Sie gern in der Sprechstunde besuchen und mir einen Plan zum Nacharbeiten des Lernstoffes abholen”, fügte Ksü hinzu* [S. 44];

6) ірреальні **умови** *Ein ganzer Monat stand ihr dafür zu – wenn sie es in der Zeit nicht schaffte, den Stoff nachzuholen, würde sie wieder gehen müssen* [S. 44];

7) ірреальні **поради** *“Ich würde dir empfehlen, zur Polizei zu gehen”, sagte Artemis mit glockenheller Stimme* [S. 50].

У трактуванні ірреального світу, на нашу думку, важливим є як біологічне, так і культурне начала. Біологічне начало виявляється в неідентичних рівнях психологічного розвитку (дитина, підліток, дорослий, людина похилого віку), спрямованості пізнавальних процесів, неоднакових запасах і характерах переживань [14, с. 425]. Культурне начало відповідає нормам, які впливають на стосунки людини та її поведінку разом із біологічними чинниками. Відхилення від культурних норм чи невідповідність їхнім критеріям, а також неадаптованість до умов життя в соціумі можуть призвести до конфліктів і, відповідно, до пошуків іншої, так званої «комфортної» реальності, концепція якої сягає глибин когнітивної й психічної діяльності певного індивідуума. Цю реальність можна свідомо контролювати, корегувати, змінювати чи трансформувати, згідно з уявленнями про «комфортний» або «ідеальний» світ:

Als ich vor der Tür stand, stellte ich mir vor, wie es wäre, jetzt die Tür zu öffnen und meine Mutter schlafend im Bett finden, sie zu wecken, ihr einen Kaffee ans Bett bringen, ein paar Blumen dazu – warum hatte ich das nie gemacht, als sie noch da war? [S. 63].

Звичайно, можна говорити й про частоту вживання реєстру – формально переважають питальні займенникові прислівники – та частоту поширення мовних одиниць у межах різновидів. Зокрема, серед питальних займенників чільне місце посідає *was?*

(89), а в парадигмі питальних займенникових прислівників – *wie?*(25) і *warum?* (22). Звідси виходить, що емоцію інтересу викликає насамперед категорія «неживе». Пропонуємо розглянути більш детально зазначену вище семантику.

Питальний займенник *was?* реалізує такі значення:

1) **дія** (29) *Was tust du überhaupt hier?* [S. 6],

2) **фізичний стан** (4) *Was ist sie? Krank?* [S. 25],

3) **бажання** (5) *Was willst du von mir?* [S. 61],

4) **зв'язок** між подіями (2) *Was hat das mit ihrem Verschwinden zu tun?* [S. 67],

5) **об'єкт** (носії емоційного стану) (17) *“Was ist denn nicht egal?” fragte ich* [S. 71],

6) **поведінка** ірреальних істот (1) *Was ist so schlimm an Pheen?* [S. 73],

7) **час** (4) *Was heißt vorzeitig?* [S. 85],

8) **ірреальний об'єкт** (3) *Was könnte ich denn von dir haben?* [S. 85],

9) **зовнішність** (1) *Was sie für ein Gesicht hat?* [S. 101],

10) **ставлення** до ірреальних істот (2) *Was sagt dein Bruder?* [S. 107],

11) **рід занять** (3) *Was sind ihre Eltern von Beruf?* [S. 126],

12) **якість** об'єкта (1) *Was ist das für eine Freundin, die du heute besucht hast?* [S. 129],

13) **подія** (7) *Was ist passiert?* [S. 137],

14) **міркування** (5) *Was meinst du damit?* [S. 180],

15) **ірреальна дія** (4) *Was hätte sie besser tun sollen?* [S. 263],

16) **плани** (1) *Was schlägst du dann vor?* [S. 279].

Тут можна простежити три основні тенденції: тенденцію до максимального вживання питального займенника – усього 29 випадків, тенденцію до вище ніж посереднє вживання – усього 17 випадків, тенденцію до мінімального вживання – усього 1–2 випадки. Із певним застереженням можна стверджувати, що пріоритетними стимулами емоції інтересу слугують динаміка навколишнього світу і його численні об'єкти (носії емоційного стану).

Семантика питального займенникового прислівника *wie?* (25) зорієнтована на уточнення такого:

1) **способу** дії (5) *Wie konnte es passieren, dass sie plötzlich hier saß?* [S. 42],

2) **засобу** пересування землею поверхнею (3) *“Und wie sollen die Menschen dann zu den Behörden ins Zentrum gelangen oder zu ihren Freunden in die anderen Viertel?”, hatte sich meine Mutter gemischt* [S. 55],

3) **психічного стану** (5) *Wie konnten sie so ruhig bleiben, wenn wir nicht wussten, wo unsere Mutter gerade war und wie es ihr ging?* [S. 61],

4) **механізму** думки (4) *“Wie meinst du das?”, fragte ich trotzdem, aber er zuckte nur mit den Achseln* [S. 72],

5) ірреальної **причини** (1) *“Wie ginge denn so was?”, fragte Jaro und sah mich skeptisch an* [S. 72],

6) **якості** об'єкта (4) *“Wie war denn eigentlich ihre Ehe so?”, fragte Ksü plötzlich* [S. 110],

7) **фізичного стану** (2) *“Sag mal, weißt du noch, wie die Malerin heißt, die dieses Mädchen da auf der Fensterbank gemalt hat?”* [S. 117],

8) власного **імені** (1) *“Wie heißt du?”* [S. 233].

Домінують спосіб дії, психічний стан, до яких наближаються механізм думки та якість об'єкта.

Активне побутування в текстовій царині питального займенникового прислівника *warum?* (22) свідчить про відносно

стійку семантику мовної одиниці, що вживається на позначення виявлення причини такого:

1) **таємничості** дії (2) *“Warum tust du so geheimnisvoll?”* [S. 61];
2) **обмеження** а) комунікативного акту (7) *Warum hatte sie nie mir darüber gesprochen?* [S. 74], б) фізичної і розумової діяльності (1) *“Warum arbeitest du nicht weiter?”* [S. 78], в) когнітивних процесів (2) *Warum war mir das nie aufgefallen?* [S. 110], г) сенсорного порогу (1) *“Weißt du, warum viele den Anblick nicht ertragen können?”*, *fragte Ivan* [S. 119], г) часу (1) *Warum war ich nicht eher draufgekommen?* [S. 230], д) моральних учинків (3) *“Warum hat sie dir nicht vertraut?”* [S. 241], е) **комунікантів** (1) *“Warum hast du nicht mit ihr gesprochen?”* [S. 246], є) руху (1) *“Für immer hierher? Nie wieder raus?”* *“Warum nicht?”* [S. 263];

3) обсягу емоційного стану (1) *“Warum hast du solche Angst davor, dass du eine Phee sein könntest?”* [S. 116];

4) девіантної поведінки (2) *“Warum hast du dann ihren Bruder so angeschleimt?”* [S. 174].

Розглянуте вище дає змогу констатувати факт переваги обмеження комунікативного акту. Тобто, людина, спілкуючись, прагне не стільки активності від свого партнера, скільки пасивності. Це й руйнує міжособистісні стосунки й саму людину [14, с. 353–354].

Висновки. Аналіз найчастотніших питальних слів як маркерів вияву емоції інтересу засвідчив, що її активатори можуть бути природні й штучні, живі та неживі, а також зовнішні (соціально-психологічні, культурно-історичні) й внутрішні (когнітивні, емоційні). Перспективу запропонованої в статті проблеми вбачаємо в дослідженні семантики питальних слів у письмових пам'ятках давньо- або середньовісньонімецького періодів розвитку німецької мови.

Література:

1. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Н.Д. Арутюнова. – М. : Наука, 1988. – 341 с.
2. Байер Х. Немецкие пословицы и поговорки : [сборник] / Х. Байер, А. Байер. – М. : Высшая школа, 1989. – 392 с.
3. Бичкова Т. Національно-марковані жести українців як засіб впливу на комуніканта / Т. Бичкова // Семантика мови і тексту. – Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2012. – С. 44–47.
4. Бродовська В.Й. Тлумачний словник психологічних термінів в українській мові / В.Й. Бродовська, І.П. Патрик, В.Я. Яблонко. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2005. – 224 с.
5. Васильева М.М. Практическая грамматика немецкого языка / М.М. Васильева, Л.Н. Гевелинг. – М. : Высшая школа, 1963. – 256 с.
6. Вольф Е.Н. Функциональная семантика оценки / Е.Н. Вольф. – М. : Наука, 1985. – 228 с.
7. Изард К.Э. Психология эмоций / К.Э. Изард. – СПб. : Питер, 2008. – 464 с.
8. Кириленко Т.С. Психология: эмоційна сфера особистості / Т.С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
9. Кондратенко Н.В. Питальні речення в українському поетичному мовленні : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н.В. Кондратенко. – Одеса, 2001. – 16 с.
10. Кунин А.В. Механизм окказиональной фразеологической номинации и проблема оценки / А.В. Кунин // Сборник научных трудов МГПИИЯ. – М. : МГПИИЯ, 1980. – Вып. 168. – С. 158–185.

11. Максименко Ю.В. Загальна характеристика вираження емоції «інтерес» у комунікативному процесі (на матеріалі сучасного англійського художнього дискурсу) / Ю.В. Максименко // Україна і світ: діалог мов та культур. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2011. – С. 124–126.
12. Максименко Ю.В. Вербальні та невербальні засоби позначення інтересу в англійському дискурсі / Ю.В. Максименко // Україна і світ: діалог мов та культур. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2012. – С. 197–199.
13. Максименко Ю.В. Номінативне поле «інтерес» в англійській мові (семантичний аспект) / Ю.В. Максименко // Семантика мови і тексту. – Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2012. – С. 344–347.
14. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : у 2 кн. / Л.Е. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1 : Соціальна психологія особистості і спілкування. – 2004. – 576 с.
15. Приходько Г.І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові : [монографія] / Г.І. Приходько. – Запоріжжя : ЗДУ, 2001. – 362 с.
16. Психологічний словник / за ред. В.І. Войтка. – К. : Вища школа, 1982. – 216 с.
17. Ayer A.J. Language, Truth and Logic / A.J. Ayer. – London : Gollancz, 1936. – 254 p.
18. Bronsky A. Spiegelkind / A. Bronsky. – Würzburg : Arena, 2012. – 304 S.
19. Kerbrat-Orecchioni C. L'énonciation: de la subjectivité dans la language / C. Kerbrat-Orecchioni. – Paris : A. Colin, 1980. – 290 p.
20. Litman J.A. Curiosity about the pleasures of learning: Wanting and liking new information / J.A. Litman // Cognition and Emotion. – Tampa : Un-ty of South Florida, 2005. – № 19 (6). – P. 793–814.
21. Prior A.N. Logic and the Basis of Ethics / A.N. Prior. – Oxford : Clarendon Press, 1949. – XI, 111 p.

Романова Н. В. Вопросительные слова как маркеры проявления эмоции интереса (на примере романа А. Бронски “Spiegelkind”)

Аннотация. В статье рассматривается семантика вопросительных слов в сложноподчиненных, простых распространённых и эллиптических вопросительных предложениях, установлено две группы исследуемого материала – вопросительные местоимения и вопросительные местоименные наречия, выделены основные активаторы эмоции интереса.

Ключевые слова: эмоция интереса, базовая эмоция, вопросительное слово, семантика вопросительного слова, вопросительные местоимения, вопросительные местоименные наречия.

Romanova N. Interrogative words as markers of emotional interest manifestation (based on the novel “Spiegelkind” by A. Bronsky)

Summary. Semantics of the interrogative words, used in complex sentences, simple extended sentences and elliptical interrogative sentences, has been considered in the article. Two groups of materials were distinguished: interrogative pronouns and interrogative pronominal adverbs. Basic activators of the emotion, that expresses an interest, were identified.

Key words: emotion interest, basic emotion, interrogative word, semantics of the interrogative word, interrogative pronouns, interrogative pronominal adverbs.